

Helsedirektoratets innstilling om offentlig spesialistgodkjenning

Vil bare godkjenne to spesialiteter

Arne Olav L. Hageberg

Journalist og nettansvarleg i Psykologtidsskriftet

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Helsedirektoratet foreslår i første omgang bare offentlig godkjenning av de to største psykologspesialitetene. Psykologforeningen hevder at innstillingen undergraver myndighetenes helsepolitiske mål.

IKKE FORNØYD: Psykologforeningens utdanningsjef Bjørnhild Stokvik (til venstre) og sentralstyremedlem Birgit Aanderaa kritiserer Helsedirektoratets innstilling om spesialistgodkjenning. Foto: Arne Olav L. Hageberg

Til nå er det bare leger, tannleger og optikere som har hatt en ordning med offentlig spesialistgodkjenning. Psykologforeningen har i mer enn ti år ønsket en tilsvarende godkjenning for psykologspesialister. Den 1. februar leverte Helsedirektoratet en innstilling til Helse- og omsorgsdepartementet som skisserer opptakten til en offentlig godkjenning av psykologspesialister.

– Vi vet mye om faget. Myndighetene vet mye om hvor de vil politisk. Vi gir gjerne drahjelp i arbeidet med å realisere målene i Samhandlingsreformen

Arbeidet er «i prosess», som det heter i forvaltningspråket. Det er ikke gitt at departementet vil ta konklusjonen i denne innstillingen til følge. Men leser man den isolert, er det fullt mulig å

bli litt svett i fotformskoa. Konklusjonen er nemlig at det foreløpig bare er spesialister i klinisk voksenpsykologi og i klinisk barne- og ungdomspsykologi som skal få offentlig godkjenning. Innstillingen antyder en mulig oppstart av en offentlig godkjenningsordning for disse gruppene allerede sommeren 2013. Den sier ingenting om hvorvidt ordningen med offentlig godkjenning skal ha tilbakevirkende kraft – slik at alle som i dag for eksempel er spesialister i klinisk voksenpsykologi, automatisk skal få et offentlig godkjent-stempel.

Henger ikke sammen

Psykologforeningens utdanningssjef Bjørnhild Stokvik og sentralstyremedlem Birgit Aanderaa oppfordrer psykologer som er i spesialisering til å ta dette med fatning. De mener at det ikke er behov for å vurdere endringer i utdanningsplanene på bakgrunn av konklusjonene i denne innstillingen. Etter deres mening er prosessen med offentlig godkjenning kun i startfasen, og mye skal skje i tiden fremover.

Rapporten tar for seg hver og en av de kliniske spesialitetene, nevropsykologi, gerontopsykologi, klinisk samfunnspsykologi osv., og konkluderer gang på gang med at dette er kompetanse det vil være økt behov for i fremtiden. Likevel konkluderer den med at bare to av fordypningene i den kliniske spesialiteten skal få offentlig godkjenning i første omgang.

– Det harmonerer dårlig, og premissene i utredningen henger ikke sammen med konklusjonen, sier Stokvik.

SVARER: Det er helsemyndighetene som vil legge premissene for struktur og innhold for de spesialistutdanningene som skal godkjennes offentlig, sier avdelingsdirektør Erik Normann i Helsedirektoratet. Foto: Helsedirektoratet

Utløsing av rettigheter avgjør

Avdelingsdirektør Erik Normann i Helsedirektoratet kommenterer overfor Tidsskriftet at oppdraget fra departementet var å prioritere utredningen av spesialistgodkjenning for de yrkesgruppene som utløser rettigheter, som psykologer og fysioterapeuter.

– På grunn av en knapp tidsfrist har vi prioritert de største gruppene for psykologer og de som både utløser rettigheter i form av takster og har rett til å treffe tvangsvedtak. Tvangsvedtak utløser mer kostnadsintensiv behandling enn dagbehandling og poliklinisk behandling, understreker Normann.

Helsedirektoratets helhetsvurdering vil innebære at alle aktuelle spesialistutdanninger på sikt vurderes, også psykologspesialiteter på andre områder enn de to som nå er inkludert, lover avdelingsdirektøren.

– Vi regner med at dette vil påbegynnes når arbeidet med spesialiststrukturen for leger er vel i gang til høsten. Vi ønsker også tilbakemelding fra Helse- og omsorgsdepartementet før vi går videre inn i dette, sier han.

Psykologforeningen anbefaler at myndighetene bruker mer tid på en helhetlig vurdering av hvilke psykologspesialister som bør gis offentlig godkjenning, og at denne vurderingen ses i sammenheng med intensjonene i Samhandlingsreformen, nedfelt i ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og folkehelseloven. Slik kan også en offentlig godkjenning vurderes ut fra resultatene fra Psykologforeningens gjennomgang av spesialistordningen og direktoratets eget arbeid med endringer i legenes spesialiststruktur.

– Vi har forvaltet spesialistutdanningen for psykologer i mer enn 50 år nå, og klarer det nok et par år til, kommenterer Stokvik.

Erik Normanns svar er at Helsedirektoratet må foreta utredninger i den rekkefølgen de av logistiske og kapasitetsmessige hensyn finner det hensiktsmessig.

– Psykologforeningens egen gjennomgang som skal presenteres neste høst, vil vi selvsagt se med interesse på, men det er helsemyndighetene som vil legge premissene for struktur og innhold for de spesialistutdanningene som skal godkjennes offentlig, svarer han.

Imot Samhandlingsreformen

Sentralstyremedlem Birgit Aanderaa i Psykologforeningen er opptatt av at konklusjonen i direktoratets ferske rapport står i direkte motsetning til føringene som er lagt gjennom Samhandlingsreformen, og det tverrpolitiske fokuset på forebygging og tidlig intervensjon som har vokst fram i de senere årene, for eksempel i folkehelselovens tilslutning til prinsippet om «Helse i alt vi gjør». Her blir folkehelsearbeid ansett som en del av kommunenes overordnede planarbeid. Myndighetene ønsker en helsetjeneste der vurdering og behandling settes i gang tidligst mulig og på et lavest mulig nivå. I en slik situasjon virker det noe underlig å ikke få på plass en offentlig godkjenning for spesialister i klinisk allmenn-/samfunnspsykologi like raskt som for spesialister i klinisk voksenpsykologi eller klinisk barne- og ungdomspsykologi, understreker Aanderaa.

– Denne gjennomgangen er en interessant anledning til å snakke om hvordan vi sammen kan virkeliggjøre de politiske visjonene. Vi vet mye om faget. Myndighetene vet mye om hvor de vil politisk. Vi gir gjerne drahjelp i arbeidet med å realisere målene i Samhandlingsreformen, sier Aanderaa.

FORMER GODKJENNINGSORDNINGEN: Helsedepartementet tar kontroll over godkjenningsordningen for psykologspesialister.

Ikke familie og arbeid

Rapporten konkluderer dessuten med at det ikke er naturlig for Helsedepartementet å forvalte godkjenningen av spesialitetene i de kliniske fordypningsområdene arbeidspsykologi (de som jobber i NAV) og familiepsykologi (familievernet).

– Disse spesialistene vurderes ikke som aktuelle, fordi de primært ikke arbeider innenfor helsevesenet, forklarer Erik Normann.

De er viktige aktører innen forebyggende arbeid, men det er også flere andre yrkesgrupper, understreker han.

– Direktoratet anser det som uhensiktsmessig å foreta spesialistgodkjenning for yrkesgrupper som ikke utfører pasientbehandling, eller som arbeider på områder som ikke sorterer under helsevesenet. Hensynet til pasientsikkerhet er et sentralt kriterium i vurderingene.

Innstillingens konklusjon kan ses på som direkte i strid med myndighetenes overordnede helsepolitiske mål. Det er ikke sikkert den får gjennomslag i departementet slik den er utformet nå.

Psykologforeningens mål er klokkeklart. De arbeider for en offentlig godkjenningsordning som omfatter alle kliniske fordypningsområder. Foreningen går også inn for automatisk offentlig godkjenning av alle nåværende spesialister i klinisk psykologi.

BAKGRUNN

- Helse- og omsorgsdepartementet sendte ut på høring lovforslag om endring av helsepersonelloven § 53 i 2009. Loven ble vedtatt av Stortinget 18. juni 2009. Endringen i loven førte til at departementet trakk tilbake Helsedirektoratets mulighet til å delegere godkjenningsmyndighet til private yrkesorganisasjoner, og Helsedirektoratet overtok godkjenning av legespesialister mv. høsten 2011
- Psykologforeningen har hatt ansvar for psykologenes spesialistutdanning helt siden ordningen ble vedtatt på Generalforsamlingen i 1958
- Psykologforeningen er midt i en helhetlig gjennomgang av spesialistutdanningen, som skal legge grunnlaget for fremtidig organisering av utdanningen
- Myndighetenes pågående gjennomgang av kliniske spesialiteter kan medføre endringer i oppbyggingen av spesialistordningene. Det snakkes blant annet om en spesialitet i allmennpsykologi
- Departementet mener at en offentlig godkjenning vil sikre en uhildet vurdering av kompetanse, standardisering av kompetansen og en klarere rollefordeling mellom helsemyndigheter og yrkesorganisasjoner

Har du innspill til saken? Send reaksjoner, kommentarer, tips eller innlegg til redaksjonen@psykologforeningen.no.